T016 BD VII 203-Q3-29 Bài Kệ của Long Vương-Tạp Bảo Tạng

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

29- CHUYEÄN BAØI KEÄ CUÛA LONG VÖÔNG Ñöùc Phaät ôû thaønh Xaù-veä, Ñeà-baø-ñaït-ña ñi ñeán duøng lôøi aùc ñoäc ñeå chöûi maéng Ngaøi. Toân giaû A-nan nghe xong heát söùc töùc giaän, ñuoåi Ñeà-baø-ñaït-ña ra ngoaøi, noùi: –Neáu ngöôi coøn trôû laïi ñaây nöõa, ta seõ laøm cho ngöôi bò khoå naõo lôùn. Caùc Tyø-kheo thaáy vaäy, lieàn baïch Ñöùc Phaät: –Hy höõu thay! Baïch Theá Toân, Nhö Lai thöôøng sinh loøng töø maãn ñoái vôùi Ñeà-baø-ñaït- ña, nhöng Ñeà-baø-ñaït-ña laïi ñoái vôùi Ñöùc Nhö Lai thöôøng oâm loøng aùc ñoäc. Vì vaäy, Toân giaû A-nan töùc giaän ñuoåi Ñeà-baø-ñaït-ña ra ngoaøi. Ñöùc Phaät daïy: –Ñaâu coù phaûi chæ ngaøy hoâm nay thoâi, nhöng ôû trong thôøi quaù khöù cuõng ñaõ xaûy ra nhö vaäy. Ngaøy xöa, ôû nöôùc Ca-thi, luùc aáy coù hai anh em cuûa Long vöông, moät ngöôøi teân laø Ñaïi Ñaït, coøn ngöôøi kia thì teân laø Öu-baø Ñaïi Ñaït. Hoï thöôøng ñoå nhöõng traän möa ngoït ngaøo laøm cho caây coû xöù aáy töôi toát, nguõ coác doài daøo. Loaøi suùc sinh uoáng ñöôïc nöôùc aáy ñeàu ñöôïc maäp maïnh, traâu deâ sinh soâi naûy nôû. Baáy giôø vò vua cuûa nöôùc aáy gieát nhieàu traâu, deâ ñi ñeán choã roàng ôû ñeå teá cho roàng. Luùc aáy roàng lieàn hieän thaân noùi vôùi vua: –Ta voán khoâng aên thòt, caàn gì phaûi saùt sinh maø cuùng cho ta? Roàng noùi nhö vaäy ñeán maáy laàn maø nhaø vua vaãn khoâng nghe. Anh em roàng lieàn daãn nhau ñi khoûi xöù naøy, ñeán moät vuøng cuûa moät con roàng nhoû teân laø Thuaàn Ñoä Tyø. Con roàng Thuaàn Ñoä Tyø ngaøy ñeâm töùc giaän, duøng nhöõng lôøi aùc ñoäc maéng chöûi. Khi aáy Ñaïi Ñaït noùi: –Ngöôi ñöøng neân saân haän. Chuùng ta seõ ñi xa. Nhöng Öu-baø Ñaïi Ñaït heát söùc töùc giaän, noùi: –Naøy con roàng nhoû, maøy thöôøng aên eånh öông. Neáu ta phun hôi ra thoåi quyeán thuoác cuûa maøy, thì taát caû seõ bò tieâu dieät. Ñaïi Ñaït noùi vôùi em: –Ñöøng neân saân haän. Nay chuùng ta haõy trôû veà choã cuõ vì vua nöôùc Ca-thi khaùt ngöôõng chuùng ta. Vua nöôùc Ca-thi noùi nhö vaày: “Neáu hai vò roàng trôû laïi, tuøy yù thích ta seõ daâng cho caùc vò, chöù ta khoâng coù saùt sinh nöõa.” Long vöông nghe lôøi aáy lieàn trôû laïi choã cuõ. Baáy giôø Ñaïi Ñaït noùi baøi keä naøy: Taát caû hoøa hôïp laéng loøng nghe Chaân thieän, thanh tònh taâm nghe phaùp Coù duyeân Boà-taùt môùi noùi ra Nay Phaät hieån hieän keä tích xöa. Vò trôøi giöõa trôøi, Tam-phaät-ñaø Nhö Lai taïi theá, caùc Tyø-kheo Thaáy tuoân lôøi aùc huûy baùng nhau Ñaïi bi nghe bieát lôøi nhö vaäy Hoïp Tyø-kheo Taêng noùi nhö vaày: Caùc Tyø-kheo theo Ta xuaát gia Nhöõng vieäc phi phaùp khoâng neân laøm Taát caû caùc ngöôi noùi lôøi aùc

Cuøng nhau huûy baùng, töï huûy haïi
Chaúng chòu nghe bieát caàu Boà-ñeà
Tu taäp töø nhaãn, khoå haïnh khoù.
Caùc ngöôi neáu muoán theo Phaät phaùp
Caàn phaûi phuïng haønh saùu hoøa kính

Baäc trí kheùo nghe hoïc Phaät ñaïo
Vì muoán lôïi ích, an chuùng sinh
Ñoái vôùi taát caû, ñöøng naõo haïi
Ngöôøi tu haønh traùnh xa ñieàu aùc
Neáu xuaát gia khôûi loøng tranh caõi
Nhö nöôùc baêng gaëp phaûi löûa höøng.
Kieáp quaù khöù Ta laøm Long vöông
Hai anh em cuøng ôû moät nôi
Neáu muoán tuøy thuaän phaùp xuaát gia
Phaûi ñoaïn saân, caõi, môùi hôïp ñaïo.
Ngöôøi anh caû teân laø Ñaïi Ñaït
Coøn ngöôøi em teân laø Öu-baø-ñaït
Ñeàu khoâng saùt sinh, giöõ tònh giôùi
Coù ñaïi oai ñöùc, chaùn thaân roàng
Haèng höôùng choã thieän mong laøm ngöôøi
Neáu thaáy Sa-moân, Baø-la-moân
Tu trì tònh giôùi vôùi ña vaên
Bieán hình cuùng döôøng, thöôøng thaân caän,
Moàng taùm, möôøi boán vaø ngaøy raèm
Thoï trì taùm giôùi, giöõ taâm yù.
Boû choã mình ôû ñi phöông khaùc
Coù roàng teân laø Thuaàn Ñoä Tyø
Thaáy anh em ta ñaïi oai ñöùc
Bieát ta khoâng heà sinh giaän, gheùt
Thöôøng duøng lôøi aùc ñeå maéng chöûi
Phuøng mang, chuïm mieäng tuoân hôi ñoäc
Taâm ñaày saân haän, thaân phuøng to
Noùi lôøi aùc naøy maø huûy baùng:
Huyeãn hoaëc, doái laùo hoøng xaâm böùc.
Nghe lôøi maéng chöûi haï tieän naøy
Öu-baø Ñaïi Ñaït raát töùc giaän
Thöa thænh vôùi anh mình Ñaïi Ñaït:
Noù duøng lôøi aùc nhaèm huûy baùng
Thöôøng aên eãnh öông, ôû bôø nöôùc
Vaät ñeâ tieän naøy daùm chöûi ta
Neáu ôû trong nöôùc haïi thuûy taùnh
Neáu ôû treân ñaát haïi nhaân daân
Nghe lôøi aùc khoù loøng nhaãn nhuïc
Nay ta tröø dieät quyeán thuoäc noù

Huûy dieät taát caû veà choã cuõ.
Ñaïi Löïc Long vöông nghe em noùi
Choã noùi keä hay ngöôøi trí khen
Neáu trong moät ñeâm nguû choã naøo
Cung caáp duø ít, maø nguû yeân
Ñöøng sinh aùc nieäm vôùi keû aáy,
Bieát aân, baùo aân, Thaùnh khen ngôïi
Neáu nghæ döôùi caây ñöôïc chuùt maùt
Khoâng phaù caây 1aù vaø hoa quaû
Ñoái vôùi ngöôøi thaân laøm chuùt aùc
Ngöôøi aáy cuoái cuøng khoâng an laïc
Duø aân böõa côm, duøng aùc traû
Chaúng bieát baùo aân, laøm keû aùc
Quaû laønh khoâng sinh, coøn tieâu maát.
Giaû söû röøng caây bò chaùy saïch
Sau laïi sinh tröôûng nhö luùc tröôùc
Coøn keû boäi aân thieän chaúng sinh
Neáu nuoâi ngöôøi aùc baèng traêm thöù
Noù chaúng nghó aân, laïi baùo oaùn,
Gioáng nhö voi nöông töïa nôi tieân
Sinh con lieàn cheát, tieân nuoâi soáng
Lôùn leân cuoàng noä gieát laïi tieân
Caây coái, cöûa nhaø ñeàu giaãm naùt.
Keû aùc boäi aân cuõng nhö vaäy
Taâm yù khinh thaùo khoâng döøng nghó
Gioáng nhö khuùc caây trong nöôùc xoaùy
Khoâng tu, baïn thaân chaúng baùo ñeàn
Gioáng nhö daï traéng ñaõ bò nhuoäm
Neáu muoán baùo oaùn neân laøm thieän
Khoâng neân laáy aùc ñeå huûy haïi.
Baäc trí baùo oaùn baèng loøng Töø
Gaùnh vaùc ñaát trôøi vaø nuùi bieån
Coøn nheï hôn laø toäi boäi aân.
Bình ñaúng töø bi vôùi taát caû
Ñoù chính laø nieàm vui ñeä nhaát
Gioáng nhö qua soâng ñöôïc an oån
Töø bi bình ñaúng, vui cuõng theá
Chaúng haïi baïn hieàn nieàm vui söôùng
Dieät tröø kieâu maïn cuõng laø vui

Trong khoâng ñöùc haïnh, ngoaøi kieâu caêng
Vì khoâng hieåu bieát môùi kieâu maïn
Öu thích ñaáu tranh, gaàn baïn aùc
Uy tín suùt giaûm, bò tieáng xaáu
Moà coâi, ngöôøi giaø vaø keû beänh
Maát ñieàu phuù quyù, thaân gaày guoäc
Baàn cuøng khoâng cuûa, maát ngoâi vua
Khoå aùch moät mình bieát caäy ai
Nhöõng thöù khoå aùch ôû treân ñoù
Khoâng loøng thöông xoùt, chaúng nhaân töø
Duø ñeán nöôùc khaùc chaúng baø con
Bò ngöôøi chöûi maéng, nhaãn laø vui
Hay döøng caùc aùc ñaáu tranh döùt
Thaø ôû nöôùc ngoaøi, khoâng ngöôøi bieát
Coøn hôn trong nöôùc bò khinh khi
Neáu ôû ngoaøi nöôùc ñöôïc cung kính
Ñeàu nhôø khoâng saân vôùi xoùm gieàng
Laø thaân quyeán thuoäc cuûa nöôùc mình.
Phuù quyù theá gian vui raát ít
Suy dieät khoå naõo laïi raát nhieàu
Neáu thaáy chuùng sinh ñeàu thoaùi böôùc
Ñaâu phaûi do mình, im laëng vui
Oaùn ñòch hoaønh haønh keû yeáu heøn
Thaân höõu ñaõ ít khi nöông caäy
Quaùn saùt nhö vaäy maëc nhieân vui.
Ngöôøi phi phaùp ñaõ tham laïi kieát
Khoâng tin, khoâng theïn, chaúng nghe lôøi
Vôùi keû aùc aáy, laëng leõ vui
Saân nhueá caøng nhieàu theâm taøn haïi
Thích khieán chuùng sinh nhieàu khoå naõo
Vôùi keû nhö vaäy, laëng leõ vui.
Baát tín, cöùng ñaàu thích töï cao
Boäi nghòch, doái traù vaø meâ hoaëc
Vôùi keû nhö vaäy, laëng leõ vui.
Phaù giôùi, hung aùc, khoâng nhaãn nhuïc
Thöôøng laøm phi phaùp, khoâng tín haønh
Vôùi keû nhö vaäy, laëng leõ vui.
Thích voïng ngöõ, khoâng theïn, hai löôõi
Taø kieán, aùc khaåu vaø theâu deät

Ngaïo maïn, töï cao theâm chaáp ngaõ
Heát söùc xan tham vaø ganh gheùt
Vôùi keû nhö vaäy, laëng leõ vui.
Neáu ngöôøi xöù khaùc chaúng bieát mình
Cuõng khoângcoù taùnh haïnh caù bieät
Khoâng neân töï cao sinh kieâu maïn
Ñi ñeán nöôùc ngöôøi maø döøng nghæ
AÙo côm nhôø ngöôøi chaúng töï do
Neáu bò maéng chöûi neân nhaãn nhuïc.
ÔÛ nhôø nöôùc ngöôøi, nhôø côm aùo
Neáu vì cô nghieäp, muoán sung söôùng
Cuõng phaûi nhaãn nhuïc nhö ôû treân,
Neáu ôû nöôùc ngöôøi kieám aùo côm
Cho ñeán bò ngheøo hay khinh deã
Ai laø keû trí neân nhaãn chòu.
Neáu ôû nöôùc ngöôøi, gaàn baïn aùc
ÔÛ chung keû ngu, ngöôøi haï tieän
Baäc trí laùnh mình nhö traùnh löûa
Nhö gioù lôùn thoåi vaøo ñoáng löûa
Laøm cho nuùi röøng ñeàu thieâu ruïi
Saân giaän nhö löûa ñoát mình, ngöôøi
Laø söï huûy hoaïi ñoäc aùc nhaát.
Keû trí dieät tröø loøng saân, duïc
Neáu tu loøng töø, saân seõ döùt
Chöa töøng ôû chung vôùi ngöôøi thieän
Maõi gaàn keû aùc laø ngöôøi ngu
Khoâng quaùn loãi mình ñeå tröø boû
Laøm vieäc nhö treân ñaâu phaûi trí.
Neáu khoâng ngu si, khoâng hieän trí
Nhö chim gaõy caùnh chaúng bay ñöôïc
Baäc trí khoâng ngu cuõng nhö vaäy
Vì quaù ngu si khoâng trí tueä
Khoâng theå hieåu roõ baäc Trí löïc
Bôûi vì nghóa naøy caùc hieàn trieát
Bieát roäng, ña vaên ñöôïc an laïc
Baäc trí ích duïng khoâng töï cao
Maát lôïi khoâng buoàn, khoâng ngu si
Hieåu roõ nghóa lyù aáy thaät thuyeát
Nhöõng ñieàu hoï noùi laø ngaên aùc

An laïc lôïi ích neân tuyeân thuyeát
Vì ñeå hieåu roõ neân noùi ra
Baäc trí nghe xong khoâng laøm voäi
Tö duy chín chaén, nghieäm leõ chaân
Roõ raøng nghóa lyù môùi thöïc haønh
AÁy laø töï lôïi vaø lôïi tha.
Baäc trí roát cuoäc chaúng vì thaân
Maø taïo aùc nghieäp khoâng ñuùng ñaïo
Khoâng vì khoå vui, traùi chaùnh phaùp
Quyeát chaúng vì mình, boû chaùnh haïnh.
Baäc trí khoâng tham, khoâng gheùt giaän
Cuõng khoâng ñoäc aùc khoâng ngu si
Nguy haïi saép ñeán khoâng sôï seät
Troïn khoâng vì lôïi saøm taáu ngöôøi
Cuõng khoâng hung döõ, khoâng khieáp nhöôïc
Laïi khoâng haï lieät trong chaùnh xöù
Caùc vieäc nhö vaäy laø baäc Trí.
Oai maõnh ngöôøi gheùt, yeáu ngöôøi khinh
Boû heát hai beân, ôû trung haïnh
Hoaëc laø im laëng nhö ngöôøi caâm
Hoaëc laø noùi naêng nhö vua chuùa
Hoaëc laø laïnh luøng nhö tuyeát baêng
Hoaëc laø noùng chaùy nhö löûa ñoát
Hoaëc hieän cao lôùn nhö Tu-di
Hoaëc hieän thaáp beù nhö coû daïi
Coù khi huøng maïnh nhö vò vua
Coù luùc laëng leõ nhö giaûi thoaùt
Coù khi nhaãn chòu khoå ñoùi khaùt
Coù khi kham nhaãn chuyeän khoå vui
Xem caùc cuûa baùu nhö phaân dô
Töï taïi ñieàu phuïc caùc saân haän
Coù khi an vui theo kyõ nhaïc
Coù khi sôï seät nhö nai röøng
Coù khi duõng maõnh nhö coïp soùi
Quaùn thôøi, phi thôøi, löïc, voâ löïc
Hay quaùn phuù quyù vaø suy dieät
Nhaãn khoâng theå nhaãn laø chaân nhaãn
Nhaãn ñieàu neân nhaãn laø thöôøng nhaãn
Vôùi ngöôøi yeáu ñuoái cuõng phaûi nhaãn

Phuù quyù cöôøng thònh cuõng phaûi nhaãn
Khoâng theå nhaãn, nhaãn ñöôïc laø nhaãn.
Keû ñaùng gheùt giaän, khoâng gheùt giaän
Vôùi keû saân haän, taâm thöôøng tònh
Thaáy ngöôøi laøm aùc mình khoâng laøm
Nhaãn keû hôn mình, nhaãn vì sôï
Nhaãn keû baèng mình sôï ñaáu tranh
Nhaãn ngöôøi döôùi mình laø troøn nhaãn
Keû ngu chaúng nhaãn lôøi phæ baùng
Nhö hai cuïc ñaù neùm vaøo maét.
Chòu ñöôïc chöûi maéng, phæ baùng naëng
Baäc trí nhaän laõnh nhö möa hoa,
Neáu bò chöûi maéng phæ baùng naëng
Baäc trí hay nhaãn nhôø maét tueä
Gioáng nhö möa rôi treân ñaù lôùn
Ñaù khoâng toån hoaïi chaúng tieâu dieät.
Lôøi aùc, lôøi hay, vieäc khoå vui
Baäc trí hay nhaãn cuõng nhö ñaù
Neáu vì söï thaät thaáy nhuïc maï
Vò aáy noùi thaät chaúng phaûi saân?
Vieäc khoâng thaät maø bò maéng chöûi
Töï hoï khi doái nhö cuoàng ngoân
Ngöôøi trí thaáu roõ neân chaúng saân
Neáu vì cuûa baùu vaø caùc lôïi
Phaûi nhaän khoå, vui, chöûi, phæ baùng
Neáu ai chaúng vì tieàn cuûa quyù
Daãu ñöôïc traêm ngaøn caùc traân baùu
Coøn phaûi traùnh mau nhö traùnh aùc
Caønh caây bò chaët khoâng neân vòn
Ñaõ maát taâm ngöôøi chaúng neân gaàn.
Keû theo ngoaïi ñaïo lieàn xa laùnh
Daãu ñaày baïn höõu ôû trong ñôøi
Tröôùc kính, sau lôøn, roài khinh huûy
Cuõng khoâng cung kính, khoâng khen ngôïi
Nhö con haïc traéng nheï bay ñi
Baäc trí sôùm lìa xa keû ngu
Öa thích ñaáu tranh cuøng nònh hoùt
Öa nhìn loãi ngöôøi, noùi hai löôõi
Voïng ngoân, aùc khaåu vaø theâu deät

Khinh cheâ huûy nhuïc moïi chuùng sinh,
Laïi noùi lôøi ñau thaáu tim, xöông
Chaúng giöõ nghieäp töø thaân mieäng yù
Baäc trí xa lìa, ôû nôi khaùc.
Ngöôøi aùc ganh tî chaúng taâm laønh
Thaáy ngöôøi lôïi laïc vaø danh tieáng
Taâm sinh noùng giaän vaø ñau khoå
Lôøi noùi thì hay yù thaâm ñoäc
Baäc trí laùnh xa, ñeán phöông khaùc.
Ngöôøi öa aùc duïc, tham lôïi döõng
Quanh co, chaáp thuû, khoâng xaáu hoå
Trong khoâng thanh tònh, ngoaøi cuõng theá
Baäc trí lieàn xa, ñeán phöông khaùc.
Neáu ngöôøi khaùc khoâng loøng cung kính
Kieâu maïn, laøm ñieàu sai giaùo phaùp
Töï cho laø trí, thaät ngu si
Ngöôøi trí xa lìa, ñeán phöông khaùc.
Nôi naøo aên uoáng, ñöôïc ngoïa cuï
Vaø caùc y phuïc ñeå sinh soáng
Caàn neân uûng hoä, nhôù aân ngöôøi
Gioáng nhö meï hieàn cöùu con moät.
AÙi hay sinh tröôûng moïi khoå ñau
Tröôùc phaûi ñoaïn aùi roài lìa saân
Vì noù ñöa ngöôøi ñeán ñöôøng aùc
Töï cao, kieâu maïn cuõng phaûi boû
Giaøu sang laøm baïn, ngheøo traùnh xa
Baïn beø nhö theá phaûi mau lìa
Hoaëc vì moät nhaø boû moät ngöôøi
Hoaëc vì moät thoân boû moät nhaø
Hoaëc vì moät nöôùc boû moät thoân
Hoaëc vì thaân mình boû thieân haï
Hoaëc vì chaùnh phaùp boû thaân mình
Hoaëc vì ngoùn tay boû cuûa caûi
Hoaëc vì thaân maïng boû töù chi
Hoaëc vì chaùnh phaùp boû taát caû.
Chaùnh phaùp nhö duø hay che möa
Ngöôøi tu haønh phaùp, phaùp uûng hoä
Nhôø haønh phaùp löïc, döùt ñöôøng aùc
Nhö noùng muøa xuaân ñöôïc boùng maùt,

Ngöôøi tu haønh phaùp cuõng nhö vaäy
Cuøng caùc hieàn trí ôû moät nôi
Ñöôïc nhieàu taøi lôïi khoâng vui möøng
Maát nhieàu cuûa baùu chaúng aâu lo
Thöôøng chaúng lo khoå, caàu khaát thöïc
Môùi laø chaân thaät Ñaïi tröôïng phu
Giuùp ngöôøi cuûa baùu raát hoan hyû
Loåi aùc theá gian, sôùm xa lìa
An laäp thaân mình saâu nhö bieån
Goïi laø Tröôïng phu ñaày söùc maïnh
Neáu roõ nghóa lyù, moïi vieäc hay
Vui soáng cuøng ngöôøi taâm nhu nhuyeãn
Moïi ngöôøi khen raèng Thieän tröôïng phu.
Öu-baø Ñaïi Ñaït noùi nhö vaày:
Vôùi anh nay toâi caøng kính troïng
Giaû söû gaëp khoå raát khoán cuøng
Troïn chaúng taùi phaïm nhieàu ñieàu aùc
Hoaëc cheát, hoaëc soáng ñöôïc cuûa caûi
Hoaëc maát taøi saûn khoâng taïo aùc
Nay anh neân bieát toâi phuïng söï
Nguyeän giöõ gìn giôùi duø coù cheát
Chôù khoâng phaïm giôùi maø ñöôïc soáng
Côù gì chæ vì moät ñôøi naøy
Maø laïi buoâng lung taïo aùc haïnh?
ÔÛ trong soáng cheát chôù buoâng lung
Neáu trong sinh töû taïo baát thieän
Gaëp baïn beø aùc laøm ñieàu sai
Nhôø coù baïn laønh môùi ñoaïn tröø.
Phaät vaøo tuùc maïng trí roõ thoâng
Daïy caùc Tyø-kheo baøi keä naøy
Luùc aáy Ñaïi Ñaït laø thaân Ta
Öu-baø Ñaïi Ñaït laø A-nan
Neân bieát luùc ñoù Thuaàn Ñoä Tyø
Chính laø thaân Ñeà-baø-ñaït-ña.
Tyø-kheo neân bieát hoïc nhö vaäy
Goïi laø toùm thaâu taát caû phaùp
Caån thaän, roäng raõi, cung kính laøm
Caùc Tyø-kheo Taêng tu phaùp aáy.
M

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.